

ΘΕΜΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Η Ελλάδα της φιλοξενίας και της αειφορίας

Η τουριστική βιομηχανία είναι εξαιρετικά μεγάλης σημασίας για την ελληνική οικονομία, ωστόσο σήμερα βρίσκεται αντιμέτωπη με δύο απειλές για το φυσικό, κτισμένο και πολιτιστικό περιβάλλον στο οποίο στηρίζεται: οι πιέσεις που ασκεί ο μαζικός τουρισμός και οι συνέπειες της κλιματικής κρίσης.

Διανύουμε μια περίοδο ισχυρής τουριστικής ανάπτυξης, η οποία ωστόσο δεν μας απαλλάσσει από σημαντικά ερωτήματα σχετικά με ορισμένες, παραδόξως αρνητικές, επιπτώσεις για τις αδυναμίες των υφιστάμενων υποδομών, την αλλοίωση των τοπικών πολιτιστικών και φυσικών στοιχείων και τη φέρουσα ικανότητα περιοχών με υψηλή περιβαλλοντική αξία. Το παράδειγμα της Σαντορίνης έχει συζητηθεί ευρέως στον ελληνικό και διεθνή Τύπο ως ακραία τέτοια περίπτωση. Ακόμη και περιοχές NATURA υποδέχονται υπερβολικό αριθμό επισκεπτών, επιφέροντας πολλές φορές μη αναστρέψιμες αλλαγές, υποβαθμίζοντας παράλληλα το τουριστικό προϊόν της περιοχής.

Το πρόβλημα είναι ιδιαίτερα σημαντικό δεδομένου ότι οι διαφαινόμενες δημογραφικές εξελίξεις (γήρανση του πληθυσμού σε σημαντικές υφιστάμενες αγορές) και η ανάπτυξη των τουριστικών ροών από νέες αγορές, κυρίως την Κίνα, θα αυξήσουν αναμφίβολα τις πιέσεις που υφίστανται τόσο οι τουριστικές υποδομές όσο και το περιβάλλον. Η διατήρηση ενός μοντέλου μαζικού τουρισμού μοιάζει να μην είναι το βέλτιστο για την Ελλάδα.

Η ανάπτυξη της αγοράς εναλλακτικών μορφών τουρισμού, όπως για παράδειγμα ο αγροτουρισμός, ο φυσιολατρικός τουρισμός ή ο τουρισμός της υπαίθρου, ο πολιτιστικός τουρισμός, ο θρησκευτικός τουρισμός, ο οινοτουρισμός, ο συνεδριακός και ο ιατρικός τουρισμός, αποτελεί εν δυνάμει ισχυρό αντίβαρο στην τρέχουσα κατάσταση. Οι μορφές αυτές εκτείνονται εκτός της καλοκαιρινής περιόδου αιχμής, αφορούν συχνά μη κορεσμένες περιοχές και δημιουργούν έσοδα από την παροχή συμπληρωματικών υπηρεσιών και προϊόντων. Ο οινοτουρισμός αποτελεί ένα ενδιαφέρον παράδειγμα. Πολλά υφιστάμενα οινοποιεία αναβαθμίστηκαν δημιουργώντας νέους ή επεκτείνοντας υφιστάμενους

χώρους γευσιγνωσίας και υπογραμμίζοντας την άμεση σχέση του οινικού προϊόντος με το φυσικό περιβάλλον και την πολιτιστική κληρονομιά.

Η πιο απειλητική διάσταση της εποχής μας είναι η κλιματική κρίση. Η αύξηση της μέσης θερμοκρασίας αλλά και οι επιπτώσεις της ρύπανσης μάς υποχρεώνουν να επινοήσουμε τρόπους προσαρμογής της τουριστικής βιομηχανίας, κυρίως αν λάβουμε υπόψη ότι οι κτιριακές υποδομές παράγουν περίπου το 40% των αερίων θερμοκηπίου.

Ο τομέας του τουρισμού μπορεί, υιοθετώντας στρατηγικές αειφορίας στις κατασκευές και στις υπηρεσίες, να συμβάλει στην επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης του ΟΗΕ και κυρίως στον περιορισμό της υπερθέρμανσης του πλανήτη.

Οι παραπάνω τάσεις διαμορφώνουν ένα σύνθετο, πιεστικό πλαίσιο μέσα στο οποίο πρέπει να χαράξει την πορεία του ο ελληνικός τουρισμός και δημιουργούν μια σειρά προκλήσεων στις οποίες πρέπει να ανταποκριθεί επίσης ο αρχιτεκτονικός σχεδιασμός. Θα πρέπει, χωρίς να υποστεί ζημία η οικονομική βιωσιμότητα των τουριστικών επιχειρήσεων, να τύχουν της προσοχής που απαιτούν οι κοινωνικο-πολιτισμικές και περιβαλλοντικές συνθήκες της εποχής μας, όταν σχεδιάζουμε ένα νέο τουριστικό μοντέλο.

Κυρίως, πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι η απόδοση των επενδύσεων μπορεί να ενισχυθεί εάν βασίζεται σε δύο σημαντικούς πυλώνες αειφορίας: τη μείωση της κατανάλωσης φυσικών πόρων, κυρίως ενέργειας και νερού, που περιορίζουν ανάλογα το λειτουργικό κόστος, και την προσέλκυση ευαίσθητοποιημένων τουριστών. [...]

Ο αειφόρος σχεδιασμός του τουριστικού προϊόντος είναι στρατηγική επιλογή που έχει οφέλη τόσο οικονομικά, όσο πολιτιστικά και περιβαλλοντικά. Η αρχιτεκτονική έχει έναν κεντρικό ρόλο να παίζει στο πλαίσιο της στρατηγικής αυτής. [...]

Η ενσωμάτωση βιοκλιματικών στρατηγικών στην αρχιτεκτονική λειτουργεί ως μία μεθοδολογία που αξιοποιεί με τον βέλτιστο δυνατό τρόπο τις κλιματικές παραμέτρους και ειδικότερα το μικροκλίμα της κάθε περιοχής, εξασφαλίζει τη συνετή διαχείριση των φυσικών πόρων και συμβάλλει στον περιορισμό της κατανάλωσης ενέργειας τόσο κατά τη φάση κατασκευής ή ανακαίνισης, όσο και κατά τη διάρκεια λειτουργίας της επιχείρησης.

Οι στρατηγικές του βιοκλιματικού σχεδιασμού περιλαμβάνουν τη χρήση των κατάλληλων συστημάτων, είτε παθητικών (π.χ. φυσικός αερισμός και δροσισμός, ηλιασμός και σκίαση) είτε ενεργητικών (π.χ. γεωθερμία, ενσωμάτωση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας). [...]

Η επιλογή του κατάλληλου προσανατολισμού, με βάση τις ιδιαιτερότητες κάθε τόπου αποτελεί το σημείο εκκίνησης του παθητικού

σχεδιασμού και επιτρέπει την εφαρμογή των άλλων βασικών στοιχείων της βιοκλιματικής αρχιτεκτονικής:

*Έλενα Κ. Σταυροπούλου, Αρχιτέκτων μηχανικός
Εφημερίδα ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ (διασκευασμένο) 03/02/2020
* έχει διατηρηθεί η ορθογραφία του πρωτότυπου*

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Ταξίδι στα Κύθηρα

Τ' ώραϊο καράβι έτοιμο στὸ χαρωπὸ λιμάνι,
γιορταστικὰ μὲ γιασεμιὰ καὶ ρόδα στολισμένο,
μὲ τὶς παντιέρες τοῦ ἀλαφριῆς στὴν ἀνοιξιὰτικὴ αὔρα
καὶ τ' ὄνειρό μας στὸ χρυσὸ πηδάλιο καθισμένο,

μᾶς πῆρε γιὰ τὰ Κύθηρα, τὰ θρυλικά, ὅπου μέσα
σὲ δέντρα καὶ λούλουδα καὶ γάργαρα νερὰ
ὕψώνεται ὁ μαρμάρινος ναὸς γιὰ τὴ λατρεία
τῆς Ἀφροδίτης – τοῦ ἔρωτα τὴ θριαμβικὴ θεά.

Μὰ τὸ ταξίδι ἦταν μακρὸ κ' ἡ χειμωνιά μᾶς βρῆκε!...
Οἱ φανταχτερῆς κι ἀνάλαφρες παντιέρες μουσκευτῆκαν,
τὰ χρώματα ξεβάψανε καὶ τ' ἄνθη ἐμαραθῆκαν

καί, κάπου ἀπὸ τοὺς ἄξενους τοὺς οὐρανούς, τὸ πλοῖο
ἀπόμεινε ἀκυβέρνητο στὸ κῦμα τ' ἀφρισμένο
μὲ τὸ φτωχὸ μας ὄνειρο στὴν πρύμνη πεθαμένο.

Κώστας Ουράνης

Θέμα Α

A1. Να αποδώσετε περιληπτικά τις ανησυχίες της αρθρογράφου σχετικά με τον πρώτο κίνδυνο που απειλεί τον ελληνικό τουρισμό, σε 70 – 80 λέξεις.

Μονάδες 15

Θέμα Β

B1. Να επαληθεύσετε ή να διαψεύσετε, με βάση το Κείμενο 1, τις παρακάτω περιόδους λόγου, γράφοντας στο τετράδιό σας, δίπλα στο

γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε περίοδο, τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος**. Να τεκμηριώσετε τις απαντήσεις σας με αναφορές στο Κείμενο 1:

- α. Η περίοδος ισχυρής τουριστικής ανάπτυξης που υπάρχει στην Ελλάδα δεν απαλλάσσει από σημαντικά ερωτήματα που σχετίζονται με το σύνολο των επιπτώσεων που έχει ο Τουρισμός στις υποδομές της χώρας.
- β. Στις προστατευόμενες περιοχές ο υπέρογκος αριθμός τουριστών επιφέρει ανεπανόρθωτες αλλαγές στο σύνολο των περιπτώσεων.
- γ. Η ανάπτυξη της αγοράς εναλλακτικών μορφών τουρισμού πρέπει να θεωρείται η αποκλειστική λύση των προβλημάτων που επιφέρει ο μαζικός τουρισμός.
- δ. Το σύνολο των κτιριακών υποδομών αποτελεί μεγάλη εστία παραγωγής αερίων θερμοκηπίου.
- ε. Η προσέλκυση συγκεκριμένης κατηγορίας τουριστών, αλλά και ο περιορισμός κατανάλωσης φυσικών πόρων αποδεδειγμένα μπορεί να επιφέρει απόδοση των επενδύσεων στην Ελλάδα.

Μονάδες 10

B2. Στην τέταρτη παράγραφο του Κειμένου 1 («Η ανάπτυξη ... πολιτιστική κληρονομιά»)

α) Ποιο συντακτικό φαινόμενο εντοπίζετε και ποια είναι η λειτουργία του; (μονάδες 7)

β) Η αρθρογράφος χρησιμοποιεί πλήθος παραδειγμάτων. Σε τι εξυπηρετεί η παράθεσή τους στο επικοινωνιακό αποτέλεσμα; (μονάδες 8)

Μονάδες 15

B3. «Οι παραπάνω τάσεις διαμορφώνουν ένα σύνθετο, πιεστικό πλαίσιο μέσα στο οποίο πρέπει να χαράζει την πορεία του ο ελληνικός τουρισμός και δημιουργούν μια σειρά προκλήσεων στις οποίες πρέπει να ανταποκριθεί επίσης ο αρχιτεκτονικός σχεδιασμός.»

Στο παραπάνω απόσπασμα:

- α. να εντοπίσετε το είδος της σύνταξης που χρησιμοποιεί η αρθρογράφος και να εξηγήσετε τη λειτουργία του (μονάδες 3)
- β. να το μετατρέψετε στην αντίθετή της (μονάδες 6)
- γ. να εντοπίσετε το κυρίαρχο ρηματικό πρόσωπο και τη λειτουργία του. (μονάδες 6)

Μονάδες 15

Θέμα Γ

Γ1. Ποιο είναι το βασικό θέμα του Κειμένου 2 «Ταξίδι στα Κύθηρα», του Κώστα Ουράνη; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας, αξιοποιώντας, τρεις (3) συμβολισμούς, που κυριαρχούν στο ποίημα. (150-200 λέξεις)

Μονάδες 15

Θέμα Δ

Δ.1. Αξιοποιώντας δημιουργικά τις πληροφορίες από το Κείμενο 1, με την ιδιότητά σας ως μαθητές/τριες, να συντάξετε ένα άρθρο (350 – 400 λέξεων), το οποίο θα δημοσιευτεί στην ιστοσελίδα του σχολείου σας, στο οποίο:

- α.** να παρουσιάσετε τις αρνητικές επιπτώσεις που επιφέρει ο μαζικός τουρισμός στην Ελλάδα και
- β.** να αναφερθείτε στις προϋποθέσεις που πρέπει να υπάρχουν, προκειμένου να αναπτυχθεί με ομαλό τρόπο ο τουρισμός σε μία χώρα.

Μονάδες 30

Καλά αποτελέσματα!!!

Επιμέλεια: Βασίλης Βούλγαρης, Φιλολόγος